

Column

‘Nu de Verenigde Staten hun wapenlevering aan Taipei intensiveren en men lessen uit Oekraïne integreert in verdedigingsplannen, kan de calculus voor Beijing veranderen’

Sergei Boeke is politiek adviseur bij het NAVO-hoofdkwartier JSEC in Duitsland. Hij schrijft op persoonlijke titel.

Welke lessen kan men trekken uit het conflict in Oekraïne? Terwijl de bloedige oorlog voortduurt wordt deze vraag gesteld in Westerse hoofdsteden en denktanks. Op militair vlak kunnen de eerste conclusies al worden getrokken. Cyberoorlog heeft niet, zoals veel doemdenkers voorspelden, alles platgelegd. Ouderwetse artilleriestukken doen dit momenteel wel. Beide legers hebben de tank niet afgeschreven, maar zetten wel zwaar in op onbemande vliegtuigjes. Logistieke ondersteuning blijft een knelpunt – zeker voor de Russen – en het uithoudingsvermogen van beide landen wordt op de proef gesteld. Op politiek-strategisch niveau blijkt de afhankelijkheid van Russisch gas toch problematisch voor meerdere Europese landen. Graantekorten hebben wereldwijde gevolgen, maar ondanks toenemende energieprijzen en hoge inflatie maken beurzen en bedrijven zich vooral zorgen om oplopende spanningen in Azië. Hoog op de agenda van president Xi Jinping staat immers de hereniging van Taiwan met het Chinese vasteland, goedschiks of niet. Als het gaat om lessen uit Oekraïne, dan zijn juist de conclusies die Beijing, Taipei, Tokio en Washington trekken van groot belang. Hun analyses zullen niet alleen bepalend zijn voor het lot van Taiwan, maar ook of een nieuw militair conflict ontstaat. De wereldwijde gevolgen hiervan kunnen aanzienlijk ingrijpender zijn dan die van de oorlog in Oekraïne.

Een eerste constatering is dat de VS de Russische inval in Oekraïne zagen aankomen, maar deze niet hebben kunnen voorkomen. Gedetailleerde inlichtingen over Russische activiteiten en intenties werden publiek gemaakt. Ook deelden de VS inlichtingen met China in de hoop dat Beijing president Poetin zou overtuigen om niet tot een inval over te gaan. Ondanks het dreigen met zware sancties, mocht het allemaal niet baten. Uiteindelijk werden deze sancties, ingesteld na de inval, zwaarder dan alle partijen vooraf hadden verwacht. Ondanks jarenlange voorbereiding van de Russische economie op sancties, had Moskou het afkoppelen van banken van het SWIFT-systeem onwaarschijnlijk geacht en het bevriezen van buitenlandse valutareserves helemaal niet zien aankomen. China zal, als fabriek van de wereld en de grootste houder van buitenlandse valutareserves, Westerse solidariteit en sanctiepakketten scherp analyseren. Tot slot hadden de VS en de NAVO vanaf het begin aangegeven dat artikel 5 niet gold voor Oekraïne. De VS zullen daarentegen, zo beloofde President Biden meermaals, Taiwan actief militair te hulp schieten bij een Chinese aanval. De vraag is of Xi Jinping afgaat op deze uitspraken, of de Amerikaanse houding vis-à-vis Oekraïne.

Op militair vlak kunnen eveneens belangrijke conclusies worden getrokken, al is het ene land de ander niet. Zo is Taiwan geografisch gezegend met een zeestraat die op zijn smalst 130 kilometer bedraagt; Oekraïne deelt ongelukkigerwijs een landsgrens van bijna 2000 km met zijn agressor. Mocht het ooit op een militair treffen rond Taiwan uitlopen, dan zal dit primair in het maritieme- en luchtdomein beslecht worden. Door de Russische inval is mogelijke Chinese agressie rond Taiwan meer tot de publieke verbeelding gaan spreken. Oorspronkelijk dacht Beijing nog een aantal jaar economische en militaire groei te kunnen benutten, om in 2027 voldoende militaire capaciteit te hebben om een eventueel conflict met Taiwan te kunnen winnen. Nu de VS hun wapenlevering aan Taipei intensiveren en men lessen uit Oekraïne integreert in verdedigingsplannen, kan de calculus voor Beijing veranderen. Wellicht is de conclusie nu dat een inval straks te lastig wordt en dat de huidige Westerse preoccupatie met Oekraïne een unieke kans biedt om de zaak eerder op de spits drijven. Kortom, het gaat niet zozeer om welke lessen het Westen trekt uit Oekraïne, maar hoe men in Azië ertegenaan kijkt. En even belangrijk als het beslechten van de huidige oorlog is het voorkomen van een groter, toekomstig conflict.